



Um Klaksvíkar Útróðrarfelag – útróðrarverkfall og heildarloysn

Á stevnuni um útróður, sum varð hildin í Klaksvík seinasta vikuskifti, helt formaðurin í Klaksvíkar Útróðrarfelag, ið eisini er formaðurin í Meginfelagnum, Frits Olsen, fyrilestur um útróðrarviðurskipti og greiddi hann frá uppruna og endamáli Klaksvíkar Útróðrarfelags, og um tað arbeiði, sum felagið hevur gjørt.

Frits Olsen greiddi fyrst frá felagnum og segði:

Tann 10. mai í ár vóru liðin 42 ár, síðan Klaksvíkar Útróðrarfelag varð stovnað.

Í fyrstu nevndini sótu Hans Pauli Klein, formaður, Hans Jacob Frederiksen, næstformaður. Hinir nevndarlimirnir vóru Ziska Jacobsen, Jøen Pauli Kjølne og Henry Mellemegaard.

Robert Joensen varð valdur til skrivara, og hetta starv røkti hann fyrri felagið í 31 ár.

Endamálið hjá felagnum var:

at fáa so góðan ráfiskapris sum gjørligt at vinna útróðrarmonnum besta býtingarglag av veiðuni

at fáa trygt vaktarhald á landleiðini og at virka av øllum alvi fyrri at fáa viðkað landleiðina í minsta lagi út á ytstu fiskileiðir undir Føroyum.

Hetta virkisstavnahald hevur felagið virkað fyrri alla tíðina síðani.

Ráfiskaprisur

Síðani kom Frits Olsen inn á rádfiskaprisin og segði:

— Sjálvandi var ráfiskaprisurin avgerandi fyrri úrtøku útróðrarmansins tá sum nú. Men í eini 100 ár ella longri avreiddi útróðrarmaðurin veiði sína uttan at hava eitt einasta orð at siga um, hvat, ið ráfiskaprisurin skuldi vera. Hetta avgjærdi handilsmaðurin einsamallur.

Í 1963 sendi Útróðrarfelagið skriv til landsstýrið um at fáa nevnd setta til at áseta prisin á ráfiski.

Frammanundan sat ein nevnd, sum ásetti prisin á saltfiski, og vit mettu, at

tá hetta kundi lata seg gera saltfiskinum viðvíkjandi, so kundi hetta eisini nýtast í samband við ásetan av ráfiskaprisinum.

Ráfiskanevndin varð sett, og var hetta sjálvandi framstig, tí nú var útróðrarmaðurin við til at áseta prisin.

Avreiðingarprisurin hækkaði munandi fram til fyrripartin í sjeiti-ár-unum, men av tí at allir prisir, harundir prisurin á útgerðarvørum og livikostnaðurin annars hækkaðu lutfalsliga nóg meira enn ráfiskaprisurin, so var skiligt, at tað mátti sansa at hjá útróðrarflotanum.

Bátarnir kundu ikki bera seg, og manningarpaturin var heilt aftúr-sigldur í mun til aðrar lönir í landinum.

Í 1975 var skilið vordið so ringt og ónøgdin millum útróðrarmenn so stór, at skiligt var, at okkurt mátti gerast.

Og hetta førði so til tað stóra útróðrarverkfallið í 1975.

Heildarloysnin

Úrslitið av verkfallinum var hin sokallaða heildarloysnin frá 1975.

Settur var á stovn ein ráfiskagrunnur, hvørs uppgáva skuldi verða at áseta javnari avreiðingarpris fyrri longri tíðarskeið.

Sum er nú, rinda fiskaslogini toskur og hýsa til ráfiskagrunnin, og lítið er at siga til, at teir, sum mest fáa hesi fiskaslog, útróðrarmenninir, eru mismøgdir um hesa gongdina, segði frits Olsen m.a. í fyrilestri sinum.

Kravið til politikararnar:

Miðvísan útróðrar-politikk og heildar-ætlan fyrri flotan

Í tíðarskeiðnum 1976—1986 ætlast ups in at fáa umleið 410 mió. kr. í stuðuli. Saman við blálongu og kongafiski fáa hesi trý fiskaslog umleið 600 mió. kr. í áður-nevnda tíðarskeiði, meðan toskur og hýsa koma at gjalda útvið 100 mió. kr. í sama grunn.

Hesi tøluni vísa, at landsins myndug-leikar, síðan Ráfiskagrunnurin varð settur á stovn, hava ført ein miðvísan trolarapolitikk við Ráfiskagrunninum sum amboð.

Hetta segði Frits Olsen, formaður í Klaksvíkar Útróðrarfelag í niðurstøðu síni á stevnuni um útróður, sum varð hildin í Klaksvík seinasta vikuskiftið.

Frits Olsen helt, at kravið hjá útróðrar-monnum nú má vera, at landsins myndugleikar taka stig til eina heildar-ætlan fyrri allan fiskiflotan, har ein mið-vísar útróðrarpolitikkur er ein av horna-steinunum.

Frits Olsen segði annars:

Ráfiskagrunnurin var høvuðsúrslitið, sum spurdist burtur úr heildar-loysnini.

Endamálið við grunn-inum var at tryggja fiskiflotanum javnar pris-ir fyrri longri tíðarskeið.

Fiskiflotin, sum her var hugsað um, var júst tann útróðrarfloti, sum hevði trýst heildarloysnina ígjøgnum.

Spurningurin er so, hvussu hesin grunnur hevur roynst og roynist útróðrarflotanum í dag.

Um hetta segði Frits Ol- sen:

— Grunnurin fekk jätt- að einar 10 milliónir árliga tey bæði fyrstu árinu at arbeiða við.

Í 1976 og 1977 var pris- stuðul 8 til 15 milliónir. Men frá 1978 til 1982 hækkaði hesin stuðul til 40 til 70 milliónir árliga.

Størsta útgjalding nakr- antið var í 1983, tá 110 milliónir vórðu latnar í samlaðum prisstudningi.

Útfrá hesum tølum kann sigast, at myndug-



Karl Andreassen, hagfrøðingur og formaður í Fiskivinnuráð- num og Frits Olsen, formaður í Klaksvíkar Útróðrarfelag hevdu nógv at tosa um á stevnuni um útróður

leikarnir hava ikki verið kargir.

Toskur og hýsa við skerdan lut

— Men, segði Frits Olsen víðari, — hyggja vit nærri at, hvussu allar hesar milliónir eru givnar út, sæst, at toskur og hýsa hava verið við skerdan lut.

Í 1983, tað stóra studn- ingsárið, fingur toskur og hýsa ikki studning, tvørtur imóti máttu hesi fiskaslog gjalda útvið 4 milliónir inn í grunnin.

Tað er komið fyrri fyrr, at ávís fiskaslog hava goldið inn í grunnin.

Men tað, sum sermerkir 1983 er, at hetta árið verður heimilað Ráfiska- nevndini at taka avgjald av ráfiskaprisinum.

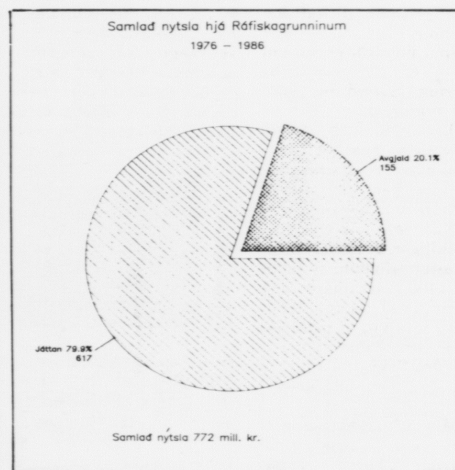
Longu árið eftir rakar henda heimild serliga út- róðrarfiskin, við at tað toskur og hýsa gjalda heilar 33 milliónir inn í grunnin.

Og útlitini eru, at hetta avgjald í ár og komandi ár verður einar 50 milliónir vørt árið.

Frá stuðuli til skatting

Gera vit nú støðuna upp fyrri hesi árinu, sum Ráfiskagrunnurin hevur virkað, og eitt ár fram, sæst, at toskur og hýsa koma at gjalda góðar 90 milliónir inn í grunnin, hesi 11 árinu.

Hetta er netto virkningurin av heildar- loysnioni fyrri tosk og hýsu. Tí tey fyrstu árinu



Samlaður studul/avgjald 1976-1986

Toskur og hýsa	: 93.132	mill. kr.
Upsi	: 409.819	mill. kr.
Annad	: 300.209	mill. kr.

Tilsamans : 616.926 mill. kr.